

فرایند رهبری در مدیریت آموزشی

نعمت‌الله زمانی

رضا شاکری

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

ارمان قیسوندی

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

چکیده

زمان حاضر را عصر مدیریت و رهبری می‌نامند چون موفقیت نهادها و سازمان‌ها تا حد زیادی به کارآیی و اثربخشی مدیریت بستگی دارد. نقش مدیریت در بهره‌وری سازمان‌ها باعث پیدایش سبک‌های مختلف مدیریت شده است. پیشرفت و ترقی هر جامعه‌ای در گرو نوع و چگونگی فعالیت است که در مدارس انجام می‌گیرد. مهم‌ترین هدف مدیریت آموزشی رسیدن به اهداف کلی تعلیم و تربیت است بهترین نوع مدیریت آموزشی، مدیریتی است که همراه با رهبری باشد. اصولاً این فکر که مدیریت امری ذاتی است و نیاز به آموزش ندارد، فکری نادرست و زیان‌بار است. درجه‌ی زیان‌باری آن در مدیریت آموزشی بیشتر از سایر مدیریت‌هاست. آنچه ما از مطالعات درباره‌ی انسان، مدیریت و رهبری دریافت می‌کنیم این است که موفقیت در رهبری علاوه بر خصوصیات فردی رهبر، به ویژگی‌های زیردستان یا پیروان، محیط و درک عوامل مؤثر بر همه‌ی آن‌ها مربوط می‌شود. مدیریت و رهبری آموزشی باید دارای توانایی‌های عمومی از جمله: سلامت جسمی، سلامت روانی، سلامت عاطفی، سلامت عقل و قدرت تفکر و ادراک، ایمان، تقوی و تعهد باشد. هم‌چنین دارای توانایی‌های بلوغی مانند: دانش، تجربه، قدرت تشخیص، قضاوت، تصمیم‌گیری و حل مسائل، هدفدار بودن و انگیزش داشتن، جهان‌بینی، اخلاق و رفتار مناسب باشد و نیز از توانایی‌های رهبری هم‌چون: قدرت پاداش، قدرت اجبار، قدرت قانونی، قدرت مرجعیت، قدرت تخصصی برخوردار باشد. وظایف اساسی مدیریت آموزشی، تصمیم‌گیری، نیازسنجی و برنامه‌ریزی، تأمین و سازماندهی منابع و امکانات، آموزش و آماده‌سازی نیروی انسانی، انگیزش، برقراری روابط انسانی، نظارت و کنترل، ارزشیابی و پاداش. خودگردانی و مدیریت کیفیت جامع به دنبال بهره‌وری، مدیریت زمان و مشتری خواهی است.